

Enkelte banker og livselskaper tar skyhøye gebyrer for å forvalte opptjente pensjonsrettigheter. Du kan spare tusener i året på å flytte pensjonen din.

Gebyrer spiser av pensjonen din

– Jo mer pensjon, desto mer penger kan du spare

INNSKUDDS-PENSJON

Tekst: MERETE LANSEND
mel@dagbladet.no

Det er betydelige kostnader knyttet til forvaltning av pensjonskapitalbevis. Mange ville kunne få betydelig bedre pensjon hvis disse kostnadene ble redusert, sier Andreas Moen, pensjonsekspert i Parat.

Et pensjonskapitalbevis er oppspart pensjon du har fra tidligere arbeidsgiver. Dersom du hadde innskuddspensjon hos tidligere arbeidsgiver, får du med deg et pensjonskapitalbevis som viser hvor mye kapital du sparte opp i ordningen. Dette er dine sparepenger som du får utbetalt sammen med din øvrige pensjon.

Kostnaden for administrasjonen består av to komponenter: Et årlig administrasjonsgebyr i faste kroner og et forvaltningsgebyr på en prosentandel av saldoen.

Forbrukerrådet lanserer nå Gebyrsjekken på finansportalen.no, som viser folk hva de betaler for å være kunde hos pensjonsselskaper – og hva de kan spare.

Uvitethet

Til nå har det vært vanskelig å finne ut hva det koster å ha pengene hos en pensjonsleverandør, påpeker Moen. Samtidig er det store prisforskjeller:

– La oss si at du setter 1000 kroner inn på to kontoer. Den ene tar 0,5 prosent i forvaltningshonorar, den andre 1,5 prosent. Etter 40 år sitter du igjen med bare to tredjedeler av kapitalen på den dyreste kontoen. Resten går til forvaltningskostnader.

Moen sammenlikner den nye tjenesten med finansportalen oversikt over de billigste og dyreste boliglånene.

– Folk flest har hatt boliglån i mange år og er fullt klar over at rentenivået betyr mye for de totale kostnadene. Har du dårlige rentebetingelser og ikke gjør noe med det, er det simpelthen fordi du er sløv eller ikke vil bytte bank. Derimot er utfordringen med pensjonskapitalbevis at de færreste vet hva dette er. Da vet de i hvert fall ikke hva de skal lete etter, sier han.

Betydelige beløp

Hvor mye det er å spare på å flytte pensjonen til et selskap med lavere gebyrer avhenger av situasjonen

du er i og hvor mange pensjonskapitalbevis du har.

– Sammenlikner du gebyrene hos de ulike leverandørene og samler pensjonen din hos den billigste av dem, kan du spare et betydelig beløp. Ingen vil vel betale 300–400 kroner i året unødvendig, sier han.

Jo mer pensjon du har tjent opp i pensjonskapitalbevis, desto mer penger er det å spare.

– Noen har pensjonskapitalbevis som er verdt 300 000–500 000 kroner. Da betyr forskjellen på 1 og 2 prosent i forvaltningskostnader mye. Vi snakker om en besparelse på kanskje 5000 kroner årlig, sier Moen.

I pensjonsportalens oversikt kan du også sammenlikne historisk avkastning av de ulike pensjonsproduktene.

– Mange henger seg opp i hva slags avkastning de ulike fondene har hatt de siste tre, fem eller ti årene. Det er jo selvsagt den viktigste faktoren for å se hvor mye pensjonen har vokst. Bankene og livselskapene viser gjerne til at de har historisk god avkastning og mener at kostnadene ikke er så viktig. Men i virkeligheten er jo framtidig avkastning ukjent og avhenger av hva som skjer i verden de neste årene. Kostnadene er derimot faste, sier han.

Merverdi

Det er viktig ikke å se seg blind bare på gebyrene, men også se på avkastningen, mener Alexandra Plahte, uavhengig pensjonsrådgiver i Gabler, Steenberg & Plahte.

Det er jo netto tilført avkastning som gir merverdi. Samtidig er det klart at forskjell i gebyrene er kjent på forhånd, mens avkastningen jo ikke er det. Det fine med portalen er at den ikke bare viser gebyrene, men også historisk avkastning og forvaltningskostnadene hos de enkelte leverandørene/investeringsprofilene, sier hun.

Ansvar for sparing til alderspensjon er i langt større grad overført til den enkelte, påpeker Plahte.

– Så lenge du er ansatt er det arbeidsgiver som dekker alle kostnader relatert til innskuddspensjonsordningen. Når du meldes ut av ordningen er den enkelte overlatt til seg selv og bærer alle kostnadene, sier hun.

Årlig pensjon avhenger av årlig innskudd og netto tilført avkastning (avkastning etter fradrag for kostnader).

– Da sier det seg selv at det er viktig å ha tilgang til oversiktlig og

god informasjon om både kostnadene størrelse og historisk avkastning, selv om historisk avkastning selvsagt ikke er noen garanti for framtidig avkastning, sier hun.

Positiv avkastning

Om lag en tredjedel har pensjonskapitalbevis i underkant av 10 000 kroner. På mindre pensjonskapitalbevis er det ekstra viktig å være bevisst på administrasjonsgebyrene. Jo mindre kapital, desto større andel utgjør gebyrene av den enkeltes pensjon.

– Når enkelte har gebyrer på 450 kroner sier det seg selv at det skal godt gjøres å få en positiv netto avkastning (avkastning etter fradrag for kostnader) dersom kapitalen er liten. Med 10 000 i kapital utgjør gebyret alene 4,5 prosent, sier Plahte.

Mens både KLP og Skagenfonde- ne har 0 i administrasjonsgebyr,

ligger Danica, Storebrand og Sparebank 1 på «topp» med 463 kroner i gebyr.

– Gitt samme brutto avkastning vil det være vesentlig forskjell på den enkeltes pensjon, avhengig av hvilke leverandør man har valgt. Det er netto avkastning som gir merverdien, og jo lengre sparehorisont desto viktigere er avkastningen som følge av renters rente-effekten, sier Plahte.

EKSEMPEL 1

Ola er 27 år. Han slutter i deltidsjobben han har hatt i studietiden hos en arbeidsgiver med innskuddspensjon. Han får med seg ett pensjonskapitalbevis på 20 000 kr. og begynner i offentlig sektor som lærer.

Alternativ 1: Han gjør ikke noe

med pensjonskapitalbeviset. Det blir stående hos arbeidsgivers pensjonsleverandør, hvor det trekkes et årlig administrasjonsgebyr på kr. 450. Etter 40 år vil han ha en pensjonskapital på 20 000 kr. i administrasjonsgebyr.

Alternativ 2: Han plasserer pen-

sjonskapitalbeviset i et selskap uten administrasjonsgebyr. Etter 40 år vil han ha en pensjonskapital på 79 185 kr. Ved å flytte pensjonen kan Ola spare 18 000 kr. i rene utgifter til administrasjonsgebyr. Fordi han da også får avkastning på de sparte utgiftene vil pensjonskapitalen bli nær

dobbelt så stor og 39 379 kr. høyere uten gebyrene.

EKSEMPEL 2

Kari er 40 år. Hun har hatt to jobber som rådgiver i privat sektor. Hun har to pensjonskapitalbevis, hver på 150 000 kr, til sammen kr. 250 000 kr.

Alternativ 1: Hun gjør ikke noe med pensjonskapitalbevisene. De blir stående hos tidligere arbeidsgiveres pensjonsleverandører, hvor det trekkes et årlig administrasjonsgebyr på kr. 450 på hvert pensjonskapitalbevis. Etter 30 år vil hun ha en pensjonskapital på 653 612 kr.

Alternativ 2: Hun samler pensjonskapitalbevisene hos et selskap uten administrasjonsgebyr. Etter 30 år vil hun ha en pensjonskapital på 701 698 kr. Ved å flytte pensjonen kan Kari spare 36 000 kr. i rene utgifter til administrasjonsgebyr. Fordi hun da også får avkastning på de

sparte utgiftene vil pensjonskapitalen bli 48 000 kr. høyere. Betydningen av kostnader til administrasjonsgebyr er mindre for Kari enn for Ola, fordi Kari har mye større pensjonskapital. For Kari er forvaltningshonoraret det viktigste å passe på.

Kilde: Andreas Moen

TIPS

DETTE BØR DU GJØRE

► Hvis du har hatt flere arbeidsgivere kan du ha flere pensjonskapitalbevis. Siden du betaler et fast beløp vil det lønne seg å samle dem i ett selskap.

► Pengene blir ikke utbetalt før den dagen du pensjonerer deg. Men fram til du blir pensjonist vil du fortsatt få avkastning på pengene. Du har også mulighet til å flytte på pensjonskapitalbevisene.

► Tenk på pensjonskapitalbevis, bør du samle dem som en investeringskonto der pengene er låst til fylte 62 år.

► Har du flere pensjonskapitalbevis, bør du samle dem hos den leverandøren du mener gir høyest netto avkastning, altså avkastning etter fradrag for kostnader.

► Gebyrsjekken tolker selskapenes kompliserte prismodeller, og gir svar – i kroner og øre – på hva du betaler i gebyrer. Tjenesten sammenlikner alle selskapene for deg, og viser deg hva du kan spare på å flytte dine pensjonskapitalbevis til de ulike selskapene.

KILDE: ALEXANDRA PLAHT OG FORBRUKERRÅDET

–FOLK ER SLOVE

– Jeg har sett mange eksempler på at gebyrene er betydelig høyere enn den årlige avkastningen av pensjonsmidlene.

Det sier Agnes Berge, daglig leder i Pengedoktoren. Hun har vært med på å utvikle nettjenesten Gebyrsjekken for Forbrukerrådet.

– Folk er veldig sløve. Og jo sløvere de er, desto lettere er det for pensjonsleverandørene å melke kundene, mener hun.

– Norske forbrukere belastes årlig med om lag 300 millioner kroner i såkalte administrasjonsgebyrer, helt unødvendig, mener forbrukerdirektør Randi Flesland.

Administrasjonsgebyret er prisen du betaler for å få lov til å være kunde i et pensjonsselskap. I tillegg betaler mange kunder forvaltningsgebyr.

Norske forbrukere har over 45 milliarder kroner til forvaltning hos pensjonsselskapene. Ved utgangen av 2015 var det utstedt nesten 1,2 millioner pensjonskapitalbevis, ifølge tall fra Finans Norge. Gjennomsnittlig sparesaldo er ca. 38 000 kroner.

– Vi har forsøkt over tid å informere, få folk til å slå sammen sine pensjonskapitalbevis og bli mer aktive med dem, sier Tom Staavi, informasjonsdirektør i Finans Norge.

– En av grunnene til at prisene oppleves som høye er at administrasjonsgebyret er flatt. Mange pensjonskapitalbevis er små. Da blir gebyrer i prosent høyere enn om du hadde mye penger, sier han.

Det beste ville vært om pensjonskapitalbevis ble overflødige, og man i stedet innførte et system med én pensjonskonto, mener Staavi.

– Da ville den enkelte kunne samle all innskuddspensjon på sin egen pensjonskonto og få bedre oversikt.

SLIK BLIR EFFEKTEN AV Å FLYTTE PENSJONEN

FÅ MER UT AV PENSJONEN: Mange nordmenn har små pensjonskapitalbevis. De kan oppleve at gebyrene spiser opp all pensjonen. FOTO: SHUTTERSTOCK / NTB SCANPIX

Så mye mer pensjon kan du få

Pensjonskapital: 38 000	Sum gebyr		Størrelse pensjon	
	20 år	40 år	20 år	40 år
PKB uten administrasjonsgebyr	0	0	75 612	150 452
PKB med gj.snittlig adm. gebyr kr. 450	9 000	18 000	62 441	111 073
2 stk. PKB adm. gebyr på kr. 900 (450 x 2)	18 000	36 000	49 269	71 693

Her er effekten av administrasjonskostnader isolert. Eksempelet tar altså ikke hensyn til forvaltningskostnader. Men det er lagt til grunn en realavkastning (etter at prisvekst og kostnader er trukket fra) på 3,5 %. Tallene er i dagens kroneverdi. Kilde: Andreas Moen, Parat